

แบบทดสอบเลือกตอบ

ความหมาย

แบบทดสอบเลือกตอบ (Multiple Choice Test) คือแบบทดสอบที่มีข้อคำถามให้ และกำหนดคำตอบไว้พร้อมหลายๆ คำตอบ เพื่อให้ผู้ตอบเลือกคำตอบที่สอดคล้องกับคำถามมากที่สุด ตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว หรือคำชมที่เหมาะสมที่สุด ๒ คำตอบ ดังนี้ เป็นต้น แบบทดสอบเลือกตอบพัฒนามาจากแบบทดสอบความเรียงและแบบทดสอบเติมคำ ในแบบทดสอบดังกล่าวเมื่อมีคำถามหนึ่งคำถาม จะมีผลการตอบแตกต่างกันไปตามความคิดของแต่ละบุคคล แต่ละคนที่ตอบข้อคำถามส่วนใหญ่ คำตอบที่ถูกต้องจะมีอยู่เพียงคำตอบเดียวเท่านั้น คำตอบอื่นๆ มีส่วนถูกน้อย หรือผิดไปเลย ถือเป็นคำตอบผิด การเลือกคำตอบผิด หรือถูกเป็นส่วนน้อยมาหลายๆ คำตอบ นำมาวางเรียงกับคำตอบที่ถูกต้อง แล้วให้ผู้ตอบเลือก จึงเป็นลักษณะคำตอบหลายๆ คำตอบ หรือเรียกว่า ตัวเลือกหลายๆ ตัวเลือกก็ได้ ข้อสอบแบบนี้เรียกว่า "ข้อสอบเลือกตอบ" ถ้ามีข้อสอบเลือกตอบหลายๆ ข้อ ก็จะเป็นแบบทดสอบเลือกตอบ

ลักษณะของข้อสอบเลือกตอบ

ข้อสอบเลือกตอบประกอบด้วยส่วนสำคัญที่สุด ๒ ส่วนคือ ส่วนข้อคำถาม (stem) และส่วนตัวเลือก (choices หรือ alternatives) ในส่วนของตัวเลือกยังแยกออกเป็น ๒ ส่วน คือ ตัวเลือกที่เป็นตัวถูก (key) กับตัวเลือกที่เป็นตัวลวง (foils หรือ distractors) ดังตัวอย่าง

ข้อคำถาม	คนลักษณะใดสังคมรังเกียจมากที่สุด?	
ตัวเลือก	๑. พุดเบา	} ตัวลวง
	๒. พุดมาก	
	๓. พุดน้อย	
	๔. พุดโพงพาง	
	๕. พุดกลับกลอก	ตัวถูก

จะเห็นได้ว่า ลักษณะคำถามแบบนี้ถ้าเป็นข้อสอบแบบความเรียงหรือ แบบเติมคำแล้ว ผู้ตอบก็จะอธิบายลักษณะของคนออกมาหลายรูปแบบอาจจะเป็น ๑๐ แบบขึ้นไปก็ได้ ในการใช้ข้อสอบเลือกตอบ การควบคุมพฤติกรรมที่ต้องการบางอย่างจึงมีความสัมพันธ์ระหว่างตัวคำถามและตัวเลือกอย่างมาก เช่นตัวเลือกสามารถเน้นพฤติกรรมบางชุดที่ต้องการวัดได้ เช่นตัวเลือกชุดนี้เน้นเรื่องการพูด การตอบจะเบี่ยงเบนไปในลักษณะทำทางอื่นๆ ไม่ได้ ถ้าจะสอบวัดในพฤติกรรมอื่น ก็สามารถเปลี่ยนแปลงตัวเลือกชุดใหม่ได้

การเขียนข้อสอบให้ได้ดีนั้น จำเป็นจะต้องรู้สึกซึ่งในวิชานั้น และถ้าจะเขียนข้อสอบเลือกตอบก็ต้องรู้วิธีการเขียน ตลอดจนรูปแบบของข้อสอบเลือกตอบอย่างดีด้วย การเขียนข้อสอบเลือกตอบให้มีคุณภาพดี จึงทำได้ไม่ยากนัก อาจพูดได้ว่า เขียนให้ดีกว่าการเขียนข้อสอบอื่นๆ ในการเขียนข้อสอบเลือกตอบจึงพึงระวังในหลักการเขียนข้อคำถาม และหลักการเขียนตัวเลือกให้ดี การเขียนข้อสอบนั้น เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ไปในตัว

การเขียนคำถามจะต้องคำนึงถึงว่า ข้อคำถามเป็นคำถาม หรือให้เติมต่อ การถามตรงจุด และชัดเจนเพียงใด ควรถามให้ใช้ความคิดและใช้ภาษาที่เหมาะสม กระตัดรัดไม่ฟุ่มเฟือยเกินไปจึงจะดี ในด้านตัวเลือกเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งของข้อสอบเลือกตอบ ควรใช้จำนวนตัวเลือกให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้สอบ แต่โดยทฤษฎีแล้ว ยังใช้ตัวเลือกมากโอกาสของการเดาคำตอบถูกก็จะมีน้อยลง จากผลงานวิจัย ถ้าตัวเลือกทดสอบอย่างดีแล้ว จำนวนตัวเลือก ๔ ตัวเลือก กับ ๕ ตัวเลือก ไม่ทำให้คุณภาพของแบบทดสอบแตกต่างกันนัก ในทางปฏิบัตินั้นการกำหนดว่า จะมีกี่ตัวเลือกต้องคำนึงถึงระดับอายุของผู้สอบ

ด้วย โดยทั่วไประดับชั้น ป.๑-ป.๔ ใช้ ๓ ตัวเลือก ด้านเด็กโตกว่านี้ควรใช้ ๔-๕ ตัวเลือกและ ในการเขียน ตัวเลือกก็ต้องคำนึงถึงว่า มีคำตอบถูกจริงหรือไม่ ไม่ควรเขียนแบบแนะหรือ ชี้ทางในการหาคำตอบ ตัวเลือกแต่ละตัวควรเขียนให้กระชับรัด และมีความอิสระจากกัน ถ้าจะให้จำแนกได้คือตัวเลือกต้องเป็นลักษณะเอกพันธ์ - ความยาวสั้นของตัวเลือกก็ต้องระวังอย่าให้ยาวสั้นต่างกันมากนัก ถ้าเป็นตัวเลขต้องเรียงตามปริมาณ การเขียนตัวลวงจะต้องให้มีโอกาสเป็นไปได้ ไม่ใช่เขียนเรื่อยๆ เพื่อให้ครบจำนวน

การวางตัวถูกแต่ละข้อทางที่ดีควรวางแบบสุ่ม ให้โอกาสตัวเลือกแต่ละตัวมีตัวถูกเท่าๆ กัน เช่นแบบทดสอบเลือกตอบ ๕๐ ข้อ แต่ละข้อมีตัวเลือก ๕ ตัว แต่ละตัวเลือก เช่น ก ข ค ง และ จ ควรมีค่าตอบถูกอยู่อย่างละ ๑๐ ตัว ถ้าเป็นไปได้ก็ขอให้มีจำนวนใกล้เคียงกันมากที่สุดจึงจะดี

ประเภทของข้อสอบเลือกตอบ

ข้อสอบเลือกตอบอาจแบ่งประเภทใหญ่ๆ ได้ ๒ ประเภท คือ ประเภทที่มีตัวเลือกถูก และประเภทที่มีตัวเลือกตามความคิดเห็น

ก. ประเภทที่มีตัวเลือกถูก เป็นลักษณะที่มีข้อคำถามแล้วมีตัวเลือกให้ไว้ในตัวเลือกนั้นจะมีตัวถูกอยู่ตัวหนึ่งหรือมากกว่าก็ได้ แล้วแต่ความต้องการ แต่ส่วนใหญ่แล้วมักนิยมมีตัวถูกเพียงตัวเดียวข้อสอบเลือกตอบประเภทนี้ใช้ในการวัดด้านสติปัญญา เช่น ข้อสอบวัดผลการเรียน ข้อสอบวัดเชาวน์ปัญญา ข้อสอบวัดความถนัด เป็นต้น การเขียนข้อสอบเลือกตอบประเภทนี้มีหลายรูปแบบ ดังตัวอย่าง

๑. ชนิดมีข้อคำถามด้วยตัวเลือก ชนิดนี้หมายความว่าเวลานเขียนข้อสอบ เขียนข้อคำถามก่อน ต่อไปเขียนตัวเลือกรวมข้อคำถามนั้น เช่น

(๑) ๑๔ + ๑๐ มีค่าเท่าใด ?

- ก. ๔
- ข. ๑๐
- ค. ๑๔
- ง. ๒๔
- จ. ๑๕๐

(๒) ข้อใดยาวเป็นอันดับสี่ เมื่อเรียงจากน้อยไปหามาก

- ก. วา
- ข. คีบ
- ค. นิ้ว
- ง. เส้น
- จ. สอก

๒. ชนิดหาจุดที่ผิดจากประโยค หรือ ข้อความ ลักษณะนี้โจทย์จะกำหนดประโยคหรือข้อมาให้ ในข้อความนั้นจะมีจุดที่ผิดอยู่ ๑ แห่ง การวางแผนตัวเลือกจึงอยู่ในข้อความทั้งหมดแต่พยายามหาจุดที่มีโอกาสจะลวงได้ คำชี้แจงก่อนทำข้อสอบเลือกตอบแบบนี้จะต้องเขียนให้ชัดเจนแจ้งชัด เพื่อไม่ให้ผู้ตอบเข้าใจผิด ตัวอย่างข้อสอบ เช่น

คำชี้แจงให้อ่านข้อความต่อไปนี้ แล้วพิจารณาว่าข้อความตรงที่ใดไม่เหมาะสม หรือผิด

(๑) เขา ควร ลาออก จากบริษัท ได้แล้ว เพราะ

- ก ข ค ง

ให้เงินเดือนขึ้น ทุกครั้งมี

จ

๓. ชนิดตัวเลือกลงที่ ชนิดนี้ให้นำเอาตัวเลือกที่มีโอกาสใช้ได้หลายครั้งซ้ำ ๆ กัน มาไว้เป็นตัวเลือกลงที่แล้วเขียน แต่คำถามเพื่อถามเป็นข้อ ๆ เท่านั้น ในการทำข้อสอบสำคัญมาก จะต้องชัดเจนที่สุดมิฉะนั้นแล้วผู้ตอบจะสับสน ไม่สามารถทำข้อสอบได้ตามจุดประสงค์ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง ตั้งแต่ข้อ (๑) ถึงข้อ (๒) ประกอบไปด้วยข้อความและเหตุผลแต่ละข้อมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ตาม ก-จ ที่กำหนดให้ไว้

- ก. ข้อความถูก เหตุผลถูก สัมพันธ์กัน
- ข. ข้อความถูก เหตุผลถูก ไม่สัมพันธ์กัน
- ค. ข้อความถูก เหตุผลผิด
- ง. ข้อความผิด เหตุผลถูก
- จ. ข้อความผิด เหตุผลผิด

- (๑) ข้อความ คนทุกคนเป็นสสาร
เหตุผล เพราะคนเป็นสิ่งมีชีวิต
- (๒) ข้อความ เอาน้ำใส่แก้วน้ำ ปริมาตรของน้ำ
เพิ่มขึ้น
เหตุผล เพราะหินต้องการที่อยู่ จึงแทนที่น้ำ
จำนวนข้อคำถามในการใช้ตัวเลือกคงที่ ไม่ควรมี
เพียง ๑ ข้อ เพราะใช้ไม่คุ้มค่าและ ไม่ควรเท่ากับจำนวน
ตัวเลือกพอดี เพราะจะทำให้การลงใจไม่ดีพอ
๖. ประเภทที่มีตัวเลือกตามความคิดเห็นการเขียน
ข้อสอบเลือกตอบประเภทนี้ ส่วนใหญ่ใช้วัดด้านความรู้สึก
ของมนุษย์ เช่น การวัดความสนใจ การวัดทัศนคติและ
การวัดบุคลิกภาพ ฯลฯ ความรู้สึกของแต่ละคนไม่จำเป็นต้อง
เหมือนกัน แบบทดสอบวัดความคิดเห็นทั้งหลาย
จึงไม่มีตัวเลือกถูกโดยเฉพาะ เพียงต้องการรู้ว่าประชากร
กลุ่มใดมีความคิดเห็นอย่างไรมากที่สุดเท่านั้น ตัวอย่าง
ข้อสอบ เช่น

- (๑) ท่านชอบสุนทรพจน์มากเพียงใด ?
- ก. ชอบมากที่สุด
ข. ชอบมาก
ค. ชอบปานกลาง
ง. ไม่ค่อยชอบ
จ. ไม่ชอบเลย
- (๒) กิจกรรมใดที่ท่านชอบทำมากที่สุด ?
- ก. ร้องเพลง
ข. อ่านหนังสือ
ค. ออกกำลังกาย
ง. ช่วยคนอื่นทำงาน
จ. เขียนและคิดจินตนาการ

ข้อดีข้อเสียของข้อสอบเลือกตอบ

ข้อสอบ หรือเครื่องมือวัดทุกชนิดมีทั้งส่วนดีและ
ส่วนเสียด้วยกันทั้งนั้น ข้อสอบประเภทใดมีส่วนดีมากกว่า

ส่วนเสียก็คือ เป็นข้อสอบที่มีคุณค่า ข้อสอบเลือกตอบก็
เช่นเดียวกัน มีทั้งส่วนดี และส่วนเสีย แต่โดยส่วนรวม
แล้ว ส่วนดีจะมีมากกว่า จึงเป็นข้อสอบที่นิยมใช้กันมาก
ข้อดีของข้อสอบเลือกตอบก็คือ สามารถวัดได้
ครอบคลุมเนื้อหาและพฤติกรรม มีความเป็นปรนัย ประ
หยัดเวลาทำงานด้านตรวจคะแนน สามารถนำวิเคราะห์
แปลความหมายได้ดี ควบคุมความยากของแต่ละข้อได้
เมื่อสร้างตัวเลือกให้เป็นเอกพันธ์ ตัวเลือกที่ตีชีวิตึงจับ
ความบกพร่องทางการเรียนของนักเรียนได้ ให้ความยุติ
ธรรมสูง. และ ยังเป็นการส่งเสริมปรัชญาของการตัดสินใจ
ได้อย่างดีด้วย

เนื่องจาก ข้อสอบเลือกตอบมีคุณสมบัติของความ
เป็นปรนัยสูง นั่นคือ เขียนข้อคำถามให้กระชับชัดเจนได้
ง่าย ให้คะแนนได้ตรงไปตรงมาแน่นอน การแปลความ
หมายของคะแนนตรงกัน และยังวัดตัวอย่างของความรู้
ได้เที่ยงตรงง่ายกว่าข้อสอบแบบอื่น ปัจจุบันจึงนิยมใช้กัน
มาก แม้แต่แบบทดสอบมาตรฐานทั่วโลกนิยมใช้รูปแบบ
ของข้อสอบเลือกตอบทั้งนี้ ยังสมัยคอมพิวเตอร์ตรวจ
คะแนนด้วยแล้ว ข้อสอบแบบเลือกตอบใช้สะดวกที่สุด
เพราะสามารถออกแบบกระดาษคำตอบ ให้เหมาะสมกับ
การตรวจด้วยเครื่องจักรกลได้ง่ายข้อสอบเลือกตอบเหมาะ
ที่จะใช้วัดการเรียนรู้ วัดเชาวน์ปัญญา วัดความถนัด
ตลอดจนวัดความคิดเห็น และบุคลิกภาพได้ แม้จะเป็น
ด้านภาษา ด้านตัวเลข. และด้านภาพ ก็สามารถสื่อสาร
ได้อย่างดี มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอน การวิจัยและ
การแนะแนวอย่างมาก

ส่วนข้อเสียนั้นมองในด้านการเขียนข้อสอบเลือก
ตอบให้ได้ดี ทำได้ยาก วัดความคิดสร้างสรรค์ อาจทำได้
น้อย ไม่ส่งเสริมการเขียน และอาจส่งเสริมการเดาได้
ด้วย

ล้วน สายยศ

บรรณานุกรม

- ชวาล แพรัตกุล เทคนิคการวัดผล วิทยานาพนิช ๒๕๑๘ หน้า ๑๖๖-๑๙๒
- ชวาล แพรัตกุล เทคนิคการเขียนข้อสอบ โรงพิมพ์พิทักษ์อักษร ๒๕๒๕. ๔๐๗ หน้า
- ล้วน สายยศ การเขียนข้อสอบแบบเลือกตอบ เอกสารอบรมวัดผลสัมฤทธิ์ คณะศึกษาศาสตร์ มศว
ประสานมิตร ๒๕๒๓.๒๓ หน้า
- Ebel, Robert L. Essential of Educational Measurement. New Jersey,
Prentice-Hall Inc. 1979 p. 135-161.
- Thorndike, Robert L. (ed) Educational Measurement. New york, The Grant
Foundation, Inc., 1971 p. 102-120.